

но пред академически приятел), впечатлението от застигащото го ехо на преводите несъмнено е повлияло на чисто професионалните стратегии на писателя.

Можем да проследим тази промяна в кореспонденцията на Вазов с руския му преводач В. Уманов-Каплуновски. От първото му писмо (28. 12. 1887 г.) става ясно, че инициативата е на самия преводач и че авторът не се е намесвал по никакъв начин в избора на произведения за превод. „Горещата благодарност“ на поета буквално засипва адресата от всеки пасаж, от всяка споделена дума: *„Аз съм Ви задължен толкова повече, че моите стихотворения в превод на руски език са излезли напълно сполучливо и даже, благодарение на поетическия талант на преводача, по-добре отколкото са в оригинал. Това ми потвърдиха и живеещите тука съотечественици, запознати с моите произведения“* (21: 63–64). Поне за днешните представи тонът в благодарствените излияния е позагубил мярката за искреност. Какво точно мисли Вазов за качеството на преводите на Уманов-Каплуновски, откриваме в друго писмо, адресирано до С. Костов: *„Напълно съм съгласен с Вас относително превода на руски на моите стихове: преводачът пише хубаво на руски, но слабо знае български – ето де е една от причините за несполучливото предаване на руски някои от стихотворенията ми. „Грамада“, която е преведена по-лани, още по-е неудовлетворителна“* (21: 77–78). Става дума за същите преводи и същия преводач. Тъкмо тия „неудовлетворителни“ преводи Вазов разпраща до приятели в България и недвусмислено изисква да се появи информация за тях в родната преса¹⁷. В първото си писмо до Уманов-Каплуновски писателят предпазливо предлага да му изпрати „Епопея на забравените“ заедно с други свои произведения и го информира, че приключва работата си по роман, посветен на живота на българите *„в навечерието на Освобождението“*. Следващото запазено писмо (от 22. 11. 1888 г.) вече е придружено от стихосбирката „Италия“ и от кратък списък на думи, които „случайно биха могли да затруднят“ преводача. Вазов съобщава за преводи на текстове от стихосбирката на други славянски езици и на италиански, предлага да изпрати все още непубликувана рецензия на д-р Кръстев по повод на друга стихосбирка („Звукове“), а когато на финала уверява, че изпраща книгата си „не толкова заради желанието да я види на руски, колкото за да информира за този опит в един нов за българската поезия жанр“, все пак ще трябва да му повярваме. Целта на това несъвсем деликатно вмешателство в работата на преводача наистина не е превод на стихосбирката „Италия“. Предстои издаването на втория том на сборника „Баян“ и тъй като името Вазов доста обстойно присъства в първия, заплахата да бъде прескочено в следващия е напълно реална. Ето защо са обяснителните бележки за експерименталния, нов жанров модел на стихотворенията от „Италия“, пък и щедрото предложение за „помощ“ при подборката на български автори за втория том.

Оказва се, че Уманов-Каплуновски действително се нуждае от помощ, но не при подбор на имена (той вече се е спръл на авторитетната писателска фигура на Каравелов), а при откриването на текстове – както на самия Каравелов, така и за него. В две поредни писма Вазов усилено информира: не може да намери качествени текстове на българския автор; попаднал е на списание „Знание“, подбрал е и предлага четири стихотворения в буквален превод, но те са сатирични и *„за съжаление най-добрите от чисто лирическите му произведения“* не са сред тях; затова пък сатирата всъщност е истинската стихия на писателя.